

H R V A T S K I S A B O R
Odbor za europske poslove

Klasa: 022-03/18-03/37
Urbroj: 6521-31-18-01
Zagreb, 23. ožujka 2018.

**ODBOR ZA OBRAZOVANJE,
ZNANOST I KULTURU**
Predsjednica doc. dr. sc. Vesna Bedeković

Poštovana predsjednice Odbora,

Odbor za europske poslove na temelju članka 154. stavka 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora prosljeđuje Odboru za obrazovanje, znanost i kulturu stajalište o dokumentu Europske unije objavljenom u sklopu nove inicijative Europske komisije uključene u Radni program za razmatranje stajališta Republike Hrvatske za 2018. godinu:

**Stajalište Republike Hrvatske o
Prijedlogu preporuke Vijeća o Europskom okviru za kvalitetna i učinkovita
naukovanja COM (2017) 563**

koje je Koordinacija za vanjsku i europsku politiku i ljudska prava Vlade Republike Hrvatske usvojila Zaključkom: Klasa: 022-03/18-07/45, Urbroj: 50301-23/22-18-1 na sjednici održanoj 6. veljače 2018. godine.

Predmetni Prijedlog preporuke Komisija je dostavila Hrvatskom saboru 5. listopada 2017. u sklopu nove inicijative iz Programa rada Europske komisije za 2018. „Održiva europska budućnost“, te je u tijeku njegovo donošenje u Vijeću Europske unije.

U skladu s člankom 154. stavkom 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora, molim Vas da Odboru za europske poslove dostavite mišljenje o Stajalištu Republike Hrvatske najkasnije do 4. svibnja 2018. godine.

S poštovanjem,

PREDSJEDNIK ODBORA
Domagoj Milošević

U prilogu: - Stajalište Republike Hrvatske o COM (2017) 563
- COM (2017) 563

Na znanje: - INFODOK služba

PRIJEDLOG OKVIRNOG STAJALIŠTA REPUBLIKE HRVATSKE

Naziv dokumenta (na hrvatskom i engleskom): Preporuke Vijeća o Europskom okviru za kvalitetna i učinkovita naukovanja

Proposal for a Council Recommendation on a European Framework for Quality and Effective Apprenticeships

Brojčana oznaka dokumenta: COM(2017)563 final, 2017/0244 (NLE)

Nadležno TDU za izradu stajališta (nositelj izrade stajališta), organizacijska jedinica i djelatnik/ca:

Nadležno tijelo državne uprave: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Organizacijska jedinica: Uprava za odgoj i obrazovanje

Nadležni djelatnici: Vesna Hrvoj-Šic, viša stručna savjetnica, vhrvoj@mzo.hr, Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Dionici konzultirani prilikom izrade Prijedloga okvirnog stajališta:

Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta, Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava, Hrvatska obrtnička komora, Hrvatska gospodarska komora i Hrvatska udruga poslodavaca

Nadležni djelatnik u MVEP (Sektor za koordinaciju europskih poslova):

Maša Popović, voditeljica Službe

Tel.: +385 1 4561 257

E-pošta: masa.popovic@mvep.hr

Nadležna radna skupina Vijeća i nadležni djelatnik u SP RH pri EU:

Radna skupina za socijalna pitanja

Ivana Ružman

Tel: +32 2 5075 438; Fax: +32 2 6465 664

E-pošta: ivana.ruzman@mvep.hr

Odbor za obrazovanje, Daria Arlavi, drugi tajnik, daria.arlavi@mvep.hr, Stano predstavništvo RH pri EU.

Osnovne sadržajne odredbe prijedloga EK:

Ovom Preporukom države članice potiču se na primjenu sveobuhvatnog i usklađenog skupa kriterija za kvalitetno i učinkovito naukovanje. **Opći je cilj** poboljšati zapošljivost i osobni razvoj naučnika te pridonijeti razvoju visokokvalificirane radne snage koja odgovara potrebama tržišta rada. **Konkretan je cilj** stvoriti usklađen okvir za naukovanje koji se temelji na zajedničkom shvaćanju kvalitete i učinkovitosti, uzimajući u obzir raznolikost strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u državama članicama. Preporuka se temelji na najnovijim dokazima u području naukovanja i daje smjernice za uspostavljanje učinkovitih programa naukovanja kojima će i

naučnici i poslodavci ostvariti pozitivne rezultate. Ovom se Preporukom dopunjuju inicijative EU za lakši prelazak mladih u svijet rada, posebice Preporuka Vijeća o kvalitativnom okviru za pripravnništvo.

U Preporuci se razlikuju **dva skupa kriterija**: kriteriji za nužne uvjete učenja i rada u sustavima naukovanja i kriteriji za okvirne uvjete za naukovanje na razini sustava.

Kako bi se osigurala kvaliteta i učinkovitost sustava naukovanja, Preporukom je obuhvaćeno sljedećih sedam kriterija za uvjete učenja i rada: 1. pisani ugovor; 2. rezultati učenja; 3. pedagoška potpora; 4. učenje u stvarnim radnim uvjetima; 5. plaća i/ili naknada; 6. socijalna zaštita; 7. radni, zdravstveni i sigurnosni uvjeti. Preporuka obuhvaća i sljedećih sedam kriterija za okvirne uvjete koji trebaju biti ispunjeni kako bi se olakšalo pokretanje i funkcioniranje kvalitetnih i učinkovitih naukovanja: 8. regulatorni okvir; 9. uključenost socijalnih partnera; 10. potpora poduzećima; 11. fleksibilni putevi učenja i mobilnost; 12. profesionalno usmjeravanje i osvješćivanje; 13. transparentnost; 14. osiguranje kvalitete i praćenje osoba s diplomom.

Razlozi za donošenje i pozadina dokumenta:

Predloženi Europski okvir za kvalitetna i učinkovita naukovanja predstavlja inicijativu u obliku preporuke Vijeća te je dio Novog programa vještina za Europu (pokrenutog u lipnju 2016. godine) i njegova cilja da se poboljša kvaliteta i prikladnost obrazovnih programa za stjecanje vještina. Povezan je i s Europskim stupom socijalnih prava, u kojemu je predviđeno pravo na kvalitetno i uključivo obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje. Navedeni dokument doprinosi EU-ovu prioritetu rasta, radnih mjesta i ulaganja i njime se poštuje raznolikost nacionalnih sustava. Jedan je od prioriteta postići da strukovno obrazovanje i osposobljavanje postane prvi izbor većeg broja ljudi. Poseban je naglasak stavljen na uključivanje MSP-ova, što se u mnogim zemljama pokazalo kao bitan čimbenik uspjeha. Budući da dokazano olakšava pristup tržištu rada i otvara mogućnosti za pronalazak posla, naukovanje je politički prioritet EU-a, s obzirom na nezaposlenost mladih u EU-u koja je u srpnju 2017. iznosila 16,9 %, dvostruko više od ukupne stope nezaposlenosti (7,7 % u srpnju 2017.).

Status dokumenta:

Dokument je u fazi očitovanja među državama članicama. O dosjeu će raspravljati RS za socijalna pitanja, ali će Odbor za obrazovanje i Vijeće EYCS biti uključeni u raspravu. Zajednički sastanci RS za socijalna pitanja i Odbora za obrazovanje održani su 21. studenoga 2017. i 19. siječnja 2018. godine. Idući sastanak Radne skupine za socijalna pitanja na temu naukovanja održat će se 8. veljače. Planirano je postizanje političkog dogovora na Vijeću za zapošljavanje, socijalnu politiku, zdravstvo i pitanja potrošača (EPSCO), 15. ožujka 2018.

Stajalište Republike Hrvatske:

Republika Hrvatska pozdravlja cilj koji se želi postići Preporukama Vijeća o Europskom okviru za kvalitetna i učinkovita naukovanja, međutim, kako bi se osigurao usklađeni okvir za naukovanje na razini Europske unije, **mišljenja smo kako je nužno uložiti dodatne napore u razradu i definiranje Kriterija za uvjete učenja i rada te Kriterija za okvirne uvjete za naukovanje.** Također, predlažemo **razmotriti pravnu osnovu za ovu inicijativu kroz članak 153. UFEU-a** obzirom na činjenicu da je naukovanje u Republici Hrvatskoj dio redovitog obrazovnog sustava te nisu primjenjivi propisi vezani uz radno zakonodavstvo.

Mišljenja smo da definicija naukovanja otvara mnogobrojna pitanja na koje strukovne kurikulume se može primijeniti u nacionalnom kontekstu. U Republici Hrvatskoj 70,7 % redovnih učenika srednjih škola (ISCED – P 344, 354, 353, 351), upisano je u neki od 248

strukovnih nastavnih planova i programa/strukovnih kurikuluma. Strukovno obrazovanje u Republici Hrvatskoj provodi se u ustanovama za strukovno obrazovanje i dijelom kod poslodavaca. Učenje temeljeno na radu prisutno je u tri oblika u strukovnim programima/kurikulumima:

- kombinirani programi ili naukovanje;
- u školi s razdobljima osposobljavanja kod poslodavca
- integrirano u programu strukovnog obrazovanja i osposobljavanja.

U hrvatskom sustavu strukovnog obrazovanja naukovanje se provodi samo u trogodišnjem programima obrazovanja za vezane obrte. Prednost programa strukovnog obrazovanja i osposobljavanja za vezane obrte je stjecanje kompetencija u radnom procesu. Ima dugu tradiciju u hrvatskom obrazovnom sustavu. Međutim, ti se programi još uvijek suočavaju s niskom privlačnosti. Predstavljane rada srednjih škola, kako za obrtničke programe tako i za druge programe strukovnog obrazovanja, provodi se s učenicima osmih razreda osnovnih škola u pojedinim srednjim strukovnim školama ili zajedničkim prezentacijama, npr. na regionalnoj razini. Nije predviđeno obvezno stručno vodstvo mladih ljudi koji planiraju ući u program obrtništva. Potrebno je **revidirati programe za stjecanje strukovnih kvalifikacija kako bi ih učinili relevantnijima za tržište rada**. To se odnosi i na strukovne kvalifikacije u području vezanih obrta. Očigledno je da postoji **potreba za izmjenom strukovnih nastavnih planova i programa** za vezane obrte u skladu s metodologijom za razvoj strukovnih standarda, kvalifikacija i kurikuluma strukovnog obrazovanja. Isto tako, potrebno je **razvijati model naukovanja u dijelu strukovnog obrazovanja za koje postoji interes poslodavaca** odnosno za koje se može dokazati povećanje kompetencija, a koji nije vezan isključivo za sustav obrazovanja za vezane obrte. Tako bi se osigurale kvalifikacije koje odražavaju potrebe gospodarstva te koje su fleksibilne i omogućuju napredovanje u zapošljavanju ili nastavak obrazovanja na visokim učilištima i podržavaju dugoročno cjeloživotno učenje za pojedince. U sustavu strukovnog obrazovanja nije izgrađen koherentan sustav osiguranja kvalitete obrazovnih ishoda osobito u dijelu povezivanju strukovno-teorijskog i praktičnog dijela naukovanja. Nadalje, nedostaje dovoljan broj licenciranih obrtnika i pravnih osoba koje prihvaćaju učenike na naukovanje. Zakonom o strukovnom obrazovanju propisano je da se dio djelatnosti strukovnog obrazovanja za kvalifikacije koje su uređene posebnim propisima, direktivama EU za regulirana zanimanja u zdravstvu te međunarodnim ugovorima kojih je Republika Hrvatska potpisnica, obavljaju ustanove za strukovno obrazovanje na temelju rješenja ministarstva nadležnog za obrazovanje, sukladno posebnom propisu. Isto tako, program naukovanja u RH uspostavljen je samo za dio strukovnih kvalifikacija koje su Zakonom o obrtu propisane za obavljanje vezanih obrta.

Predložena definicija naukovanja zahtijeva dodatna pojašnjenja odnosno potrebno je ostaviti mogućnost državama-članicama da naukovanje definiraju u nacionalnom zakonodavstvu.

Kriterij 1. Pisani ugovor

Za provedbu naukovanja nužno je potpisivanje pisanog ugovora između gospodarskih subjekata, naučnika i/ili ustanove koja provodi obrazovanje, u kojem se definiraju prava i obveze ugovornih strana povezane s obrazovanjem, kao što je trajanje obrazovanja, obveze gospodarskih subjekata, prava i obveze naučnika, visina naknade, broju sati koje naučnik provodi na naukovanju, pravu na odmor, raskid ugovora i slično. Međutim, ističemo kako je nužno omogućiti fleksibilnost u svezi mogućih potpisnika ugovora o naukovanju na način da ustanova koja provodi obrazovanje bude mogući potpisnik takovog ugovora ako to nacionalno zakonodavstvo predviđa, ali ne i obvezni potpisnik istog. Ujedno, u svezi mogućih potpisnika ugovora ističemo kako sukladno nacionalnom zakonodavstvu naučnici u RH imaju status učenika, a ne radnika pa dakle

zaključuju ugovore s gospodarskim subjektima, a ne poslodavcima u smislu radnog zakonodavstva kojim se uređuje sklapanje ugovora o radu. Također, još jedna posebnost nacionalnog zakonodavstva, obzirom se u pravilu radi o maloljetnim učenicima je da ugovor o naukovanju potpisuje učenik, odnosno roditelj ili skrbnik ako je učenik maloljetan. Stoga smatramo da bi ovakvu mogućnost trebalo svakako predvidjeti temeljem ovog kriterija. Nadalje, u svezi ishoda učenja kao sastavnih dijelova ovih ugovora, predlažemo razmotriti opravdanost ovakve obveze u smislu kvalitete naukovanja obzirom su isti definirani strukovnim kurikulumom za pojedino zanimanje te vjerojatno ni u drugim zemljama članicama trenutno nisu predviđeni kao sastavni dio ugovora o naukovanju.

U sustavu strukovnog obrazovanja u RH definirane su dvije vrste ugovora kojima se uređuje obavljanje praktične nastave u gospodarstvu:

- ugovor o provedbi praktične nastave kojim su definirana prava i obveze učenika, odnosno poslodavca, kojeg sklapaju roditelji ili staratelji polaznika, poslodavac i ustanova za strukovno obrazovanje. Ugovorom o provedbi praktične nastave, između ostalog, poslodavac se obvezuje da će tijekom ostvarivanja praktične nastave i vježbi polazniku isplaćivati mjesečnu nagradu, i to: u prvoj godini 10%, u drugoj 20%, u ostalim godinama 25% prosječne neto-plaće ostvarene u prethodnoj godini u gospodarstvu Republike Hrvatske

- ugovor o naukovanju kojim su definirana prava i obveze učenika, odnosno obrtnika i pravne osobe koja prima učenike na naukovanje u svezi provedbe kojeg učenici odnosno roditelji ili skrbnici učenika s obrtnikom ili pravnom osobom prije početka naukovanja sklapaju u pisanom obliku. Ugovorom o naukovanju između ostaloga definira se visina mjesečne nagrade koju se obrtnik ili pravna osoba obvezuju se da će tijekom ostvarivanja naukovanja isplaćivati učeniku.

Sukladno članku 8. Pravilnika o provedbi načina organiziranja i izvođenja nastave u strukovnim školama („Narodne novine“, broj 140/09), pisani ugovor sadrži: podatke o ugovornim stranama, početak i trajanje praktičnog dijela kurikuluma koji se ostvaruje kod poslodavca, radno vrijeme polaznika kod poslodavca, obveze i prava mentora u poučavanju polaznika i ostvarivanju izvedbenog nastavnog programa i plana realizacije, obveze osiguranja materijala, strojeva, alata i drugih uvjeta potrebnih za ostvarivanje programa, odredbu o osiguranju polaznika u slučaju nezgode na radu, raspored godišnjeg odmora polaznika u trajanju od najmanje 45 radnih dana tijekom školske godine, visinu minimalne nagrade polazniku sukladno provedenom vremenu na ostvarivanju praktičnog dijela kurikuluma kod poslodavca, obveze polaznika o pridržavanju radne i tehnološke discipline, druga međusobna prava i obveze polaznika, ustanove i poslodavca. Ugovore o naukovanju sklapaju naučnik/staratelj i obrtnik, ako se radi o naukovanju za kvalifikacije koje se stječu za vezane obrte odnosno između ustanove za strukovno obrazovanje i gospodarskog subjekta ako se radi o ugovoru o provedbi praktične nastave odnosno stručne prakse.

Stajalište je Republike Hrvatske da se prava i obveze učenika odnosno poslodavaca trebaju regulirati pisanim ugovorom odnosno sporazumom gdje je to primjerenije.

Kriterij 2. Ishodi učenja

U svezi ovog kriterija predlažemo da se isti ne veže isključivo uz gospodarske subjekte i ustanove za obrazovanje obzirom je sukladno nacionalnim zakonodavstvima u pojedinim zemljama ovaj proces različito definiran. Primjerice, u Republici Hrvatskoj se isti definira sukladno metodologiji Hrvatskog kvalifikacijskog okvira. Međutim, ono što je svakako važno je da u ovom procesu ključnu ulogu moraju imati predstavnici gospodarstva na način da prema nacionalno definiranoj metodologiji utvrđivanja ishoda i rezultata učenja isti sudjeluju u

definiranju kompetencija potrebnih za određeno zanimanje (standard zanimanja). Nastavni plan i program za svako pojedino zanimanje iz sustava vezanih obrta (JMO) izrađen je kao katalog znanja, vještina i umijeća po predmetima svake kvalifikacije. U svakom nastavnom predmetu naznačeni su cilj te zadaci. Sadržaj nastavnog predmeta podijeljen je na nastavne cjeline s naznačenim očekivanim rezultatima (znanjima i umijećima) te sadržaje kojima se ta znanja i umijeća stječu. Stoga, predlažemo da se zbog različitih nacionalnih konteksta ovdje predvidi uređenje sukladno nacionalnom zakonodavstvu. Obrazovanje za stjecanje strukovnih kvalifikacija za vezane obrte izvodi se prema strukovnom kurikulumu koji se sastoji od općeobrazovnog dijela i naukovanja. Naukovanje se sastoji od stručno-teorijskog dijela te praktične nastave i vježbi. Strukovnim kurikulumom utvrđuju se nastavni predmeti općeobrazovnog dijela, nastavna područja naukovanja i struke, sadržaj nastavnih područja, oblici, ljudski potencijali i materijalni uvjeti izvođenja, njegovo trajanje, godišnji i tjedni broj sati nastave. Strukovni kurikulum donosi odlukom ministar nadležan za obrazovanje uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za obrt. Isto podrazumijeva zajedničku odgovornost svih uključenih dionika za rezultate učenja.

Kriterij 3. Pedagoška potpora

U dijelu indikatora vezanih uz **pedagošku potporu** tražimo pojašnjenje što se **podrazumijeva pod pojmom vođenja i savjetovanja, odnosno o kakvom je mehanizmu konkretno riječ**, obzirom Republika Hrvatska nema uspostavljeno posebno tijelo koje bi imalo isključivo navedenu zadaću. Također, u Republici Hrvatskoj **nije uspostavljen obvezan sustav trajnog usavršavanja nastavnika stručnih predmeta u gospodarstvu**. U Republici Hrvatskoj razvijen je sustav pedagoške potpore u vidu povezivanja nastavnika u strukovnim školama i mentorima kod poslodavaca. Obaveza je strukovne škole u kojoj je provodi strukovno-teorijski dio naukovanja da prati napredak naučnika te po potrebi daje preporuke za učinkovito povezivanje strukovno-teorijskog i praktičnog dijela naukovanja. Nadalje, u svezi predložene potpore nastavnicima, voditeljima osposobljavanja i mentorima pri razvoju vještina i kompetencija za obuku naučnika u skladu s posljednjim metodama poučavanja i osposobljavanja tražimo objašnjenje što se pod time konkretno podrazumijeva, a postavlja se i pitanje tko će biti nadležan za organiziranje istog te financiranje. Predlažemo da se u svezi ispunjavanja svih indikatora iz ovog kriterija **zauzme rezerva odnosno da se pitanje pedagoške potpore regulira nacionalnim zakonodavstvom**.

Kriterij 4. Učenje u stvarnim radnim uvjetima

U svezi ovog kriterija potrebno je razjasniti je li uvjet barem pola trajanja naukovanja koje se odvija na radnome mjestu uključuje i naukovanje i stjecanje općih kompetencija. Također, u Republici Hrvatskoj nisu definirane smjernice za koordinaciju učenja temeljenog na radu i učenja u strukovnoj školi te je potrebno zauzeti **rezervu oko ispunjavanja navedenog indikatora**. Naukovanje traje tri godine, a ukupan broj sati nastave razlikuje se ovisno o zanimanju, međutim svi programi obvezno uključuju 2600 sati praktične nastave (900+900+800) koja se većim dijelom provodi u gospodarskom subjektu, odnosno kod obrtnika ili u pravnoj osobi. Karakteristika je veća zastupljenost praktične nastave koja se izvodi u gospodarskim subjektima, minimalno 70% praktične nastave i vježbi naukovanja provodi na radnom mjestu u licenciranom obrtu ili u pravnoj osobi.

Kriterij 5. Plaća i/ili naknada

Učenik koji je na naukovanju nema status radnika sukladno odredbama koje u Republici Hrvatskoj uređuju radne odnose. Ugovorom o naukovanju se definira visina mjesečne nagrade

koju se obrtnik ili pravna osoba obvezuju se da će tijekom ostvarivanja naukovanja isplaćivati učeniku i to: u prvoj godini 10%, u drugoj godini 20% te u trećoj godini 25% prosječne neto plaće ostvarene u prethodnoj godini u gospodarstvu Republike Hrvatske.

Slijedom navedenog na naknadu koja se u RH isplaćuje naučnicima ne primjenjuju se odredbe kolektivnih ugovora.

Predložene kriterije **6. Socijalna zaštita** i **7. Radni, zdravstveni i sigurnosni uvjeti** podržavamo, a s obzirom na informacije koje su dane u Popratnom dokumentu uz Stajalište.

Kriterij 8. Regulatorni okvir

Regulatorni okvir podržavamo, a s obzirom na informacije koje su dane u dijelu Sustav naukovanja u Republici Hrvatskoj. Za izvođenje naukovanja, obrtnik ili pravna osoba moraju imati dozvolu (licencu) koju izdaje Hrvatska obrtnička komora. S obzirom na ovaj oblik strukovnog obrazovanja u kojemu učenik stječe znanja, vještine i kompetencije u realnom radnom procesu, obrtnik ili pravna osoba moraju učeniku osigurati potrebne uvjete za stjecanje propisanih kompetencija i omogućiti mu kvalitetu obavljanja praktične nastave i vježbi naukovanja, sukladno nastavnom planu i programu za određeno zanimanje. To znači da obrtnik ili pravna osoba mora učeniku odrediti mentora, koji je u radnom odnosu kod istoga te koji ima odgovarajuću kvalifikaciju i pedagoške kompetencije. Obveze obrtnika ili pravne osobe koja sklapa Ugovor o naukovanju su:

- osigurati učeniku potrebne uvjete za stjecanje propisanih kompetencija,
- osigurati i provoditi propisane mjere zaštite na radu i mjere sigurnosti za vrijeme izvođenja

praktične nastave i vježbi naukovanja,

- učeniku redovito isplaćivati ugovorenu nagradu
- kontinuirano pratiti, vrednovati i ocjenjivati postignute rezultate učenika za ugovoreni

dio

programa,

- omogućiti zaduženom nastavniku škole da neposrednim uvidom i uvidom u propisanu dokumentaciju prati izvršenje i kvalitetu izvršenja praktične nastave i vježbi naukovanja,
- voditi dokumentaciju učenika o pohađanju praktične nastave i vježbi naukovanja
- ispunjavati i druge obveze koje proizlaze iz Ugovora o naukovanju.

Nadzor nad izdavanjem dozvola (licencija) i nadzor nad zakonitošću organiziranja i provođenja naukovanja koji se izvodi kod obrtnika i u pravnoj osobi provodi ministarstvo nadležno za obrt. Ako obrtnik i pravna osoba prestanu ispunjavati uvjete za izvođenje naukovanja u smislu materijalnih i kadrovskih uvjeta ili povrijede ugovorom preuzete obveze prema učeniku ili onemogućavaju učeniku redovito pohađanje nastave, Sud časti Hrvatske obrtničke komore može izreći mjeru pismene opomene, oduzeti privremeno, najdulje do tri godine ili trajno, pravo primanja učenika na naukovanje. Evidencija zaključenih ugovora o naukovanju kao i evidencija raskida ovih ugovora obavlja se putem interaktivne web aplikacije e-Naukovanje. Web aplikacija e-Naukovanje 2015. godine uspostavilo je tadašnje Ministarstvo poduzetništva i obrta u cilju:

- omogućavanja evidencije sklopljenih (i raskinutih) ugovora o naukovanju on line
- učiniti dostupnima sve raspoložive informacije svim relevantnim dionicima.

Kriterij 9. Uključenost socijalnih partnera

Uključenost socijalnih partnera predlažemo definirati u širem kontekstu, primjerice kao relevantni dionici, s obzirom na posebnost nacionalnog uređenja dionika u naukovanju.

Kriterij 10. Potpora poduzećima

U svezi ovog kriterija potrebno je uzeti u obzir kako gospodarski subjekti koji izvode naukovanje na sebe preuzimaju veliku odgovornost, a s obzirom na konotaciju kako je strukovno obrazovanje svugdje u Europi u pravilu „drugi izbor“ učenika te u sustav ulaze učenici koji nisu motivirani te bi u tom dijelu bilo potrebno predvidjeti odgovarajuće nefinancijske mjere. S druge strane, kod gospodarskih subjekata koji primaju učenike na naukovanje prisutan je strah od buduće konkurencije koju osposobljavaju i obrazuju. Osim osiguranja relevantnog zakonskog okvira, javnopravno tijelo nadležno za poduzetništvo i obrt, niz godina provodi projekte bespovratnih potpora temeljem kojih se stipendiraju učenici koji se obrazuju u deficitarnim zanimanjima iz sustava vezanih obrta, odnosno dodjeljuju bespovratne potpore gospodarskim subjektima koji primaju učenike na naukovanje. Trenutno je u provedbi Operacija „Poticanje obrazovanja za vezane obrte temeljene na sustavu naukovanja“ vrijedna 67.850.000,00 kuna, koja se financira iz Europskog socijalnog fonda. Odobrenim sredstvima kroz tri školske godine: 2016./2017., 2017./2018. i 2018./2019. financiraju se sljedeće aktivnosti:

- Projekt „Stipendiranje učenika u obrtničkim zanimanjima“	54.000.000,00 kuna
- Projekt „Naukovanje za obrtnička zanimanja“	13.000.000,00 kuna
- Nadogradnja sustava e-Naukovanje	250.000,00 kuna
- Promidžba i vidljivost	600.000,00 kuna.

Riječ je o provedbi mjera koje se u glavnini odnose na poticanje mladih na obrazovanje u strukovnim zanimanjima koja su tražena na tržištu rada, temeljem sustava stipendija, a u cilju osiguranja stjecanja vještina za samostalan rad u zanimanju te razvoju socijalnih i poduzetničkih kompetencija. Također, drugi dio mjera je namijenjen za potpore gospodarskim subjektima za primanje učenika na naukovanje kako bi se neposredno u gospodarstvu osiguralo usvajanje ključnih vještina i kompetencija te kvalitetno obrazovani kadrovi koji mogu potaknuti zapošljavanje i samozapošljavanje u obrtništvu. Osim sufinanciranja nagrade učeniku (do 80%) koju je gospodarski subjekt sukladno sklopljenom ugovoru o naukovanju obavezan isplaćivati, navedenim Projektom se osigurava i naknada mentoru za njegov rad s učenicima, temeljem prosječne vrijednosti sata rada sukladno iznosu bruto II plaće mentora koji sudjeluje u obrazovanju učenika, što smatramo izuzetno važnim. Važno je istaknuti kako gospodarski subjekti koji primaju učenike na naukovanje mogu koristiti porezne olakšice sukladno odredbama Zakona o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu („Narodne novine“, broj 109/07, 152/08 i 14/14). Naime, prilikom obračuna godišnjeg poreza na dohodak ili dobit, mikro, mali, srednji ili veliki poduzetnici u čijim se pogonima ili radionicama provodi naukovanje, mogu osnovicu za obračun poreza umanjiti za iznos isplaćenih nagrada učenicima na način da:

- se za 1 do 3 učenika porezna osnovica umanjuje za 5%
- za više od 3 učenika postotak umanjenja porezne osnovice povećava se za 1 postotni bod po svakom učeniku, a najviše do 15%.

11. Fleksibilni putevi učenja i mobilnost

U svezi ovog kriterija potrebno je **zauzeti rezervu**, s obzirom da prohodnost kroz sustav strukovnog obrazovanja u Republici Hrvatskoj u ovom trenutku nije dovoljno razrađena niti sustavno osmišljena te se očekuje daljnji rad na unaprjeđenju sustava. **Stoga, imajući u vidu različitost nacionalnih konteksta, predlažemo da se uz ovaj kriterij predvidi uređenje sukladno nacionalnom zakonodavstvu.**

Također, u svezi mobilnosti potrebno je razjasniti kontekst transnacionalne mobilnosti naučnika koja bi trebala biti sastavnica kvalifikacija stečenih naukovanjem. Naime, nije moguće ovaj kriterij uvjetovati kao obavezan jer ispunjenje istog ovisi o nizu faktora kao što su primjerice dostupnost odgovarajućih platformi temeljem kojih će se financirati troškovi takvog obrazovanja,

ali i ostvarene pretpostavke za priznavanje prakse ostvarene na taj način što nije uvijek slučaj. Potrebno je pojašnjenje o modalitetu naukovanja u inozemstvu, odnosno je li ono obvezno te tko će točno snositi troškove upućivanja naučnika, u smislu hrane, smještaja, odnosno hoće li postojati potreba da se učenicima koji će doći na naukovanje u RH osigura socijalno i zdravstveno osiguranje, kao i osiguranje za slučaj ozljede na radu. U ovom dijelu potrebno je imati na umu i odredbe Direktive o zaštiti maloljetnika na radu 94/33/EZ.

Kriterij 12. Profesionalno usmjeravanje i osvješćivanje RH može podržati.

Radi podizanja svijesti o važnosti strukovnog obrazovanja, a poglavito strukovnog obrazovanja temeljenog na sustavu naukovanja, Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta, provodit će projekt „Promocija poduzetništva 2017-2019“, koji se financira iz Europskog fonda za regionalni razvoj, temeljem kojeg će se u suradnji s Hrvatskom obrtničkom komorom, Hrvatskom gospodarskom komorom te Hrvatskom udrugom poslodavaca provesti aktivnosti vezane uz promidžbu strukovnog obrazovanja, a poglavito zanimanja iz sustava vezanih obrta. Isto tako, Program razvoja sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (2016.-2020.) predviđa niz aktivnosti u koje su uključene i aktivnosti profesionalnog usmjeravanja.

Kriterij 13. Transparentnost

Ne podržavamo inicijativu da se „ponuda za naukovanje“ osigura uporabom alata kao što je EURES obzirom u Republici Hrvatskoj naukovanje nema obilježje radnog odnosa već je dio redovnog obrazovnog procesa i u nadležnosti nacionalnog zakonodavstva RH. U tom smislu mjesta za naukovanje ne mogu biti integrirana u portal koji sadrži ponudu radnih mjesta.

U funkciji promptnog i transparentnog pristupa slobodnim mjestima za naukovanje Republika Hrvatska je razvila interaktivnu web aplikaciju e-Naukovanje. Predlažemo da EK pojasni poveznicu kriterija za transparentnost s drugom inicijativom EK za koji je u tijeku rasprava, Jedinstvenim digitalnim pristupnikom. Sukladno članku 2. prijedloga Uredbe¹ EK i DČ moraju osigurati pristup informacijama i postupcima koji se navode u Prilogu I, u okviru kojeg se navodi i područje Obrazovanje ili staž u drugoj državi članici.

Kriterij br. 14 Osiguranje kvalitete i praćenje osoba s diplomom

Trebalo bi uspostaviti metode osiguranja kvalitete u skladu s Europskim referentnim okvirom za osiguranje kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju, među ostalim valjanu i pouzdanu procjenu rezultata učenja temeljenu na kriterijima koji uvažavaju posebnosti naukovanja.

U vezi ovoga kriterija treba zauzeti rezervu dok se ne raspravi pitanje zaštite podataka osoba koje bi trebalo pratiti. Sustav osiguranja kvalitete može se povezati s indikatorima EQAVET (Europskog okvira za osiguravanje kvalitete, ali obzirom da je sustav naukovanja dio obrazovnog sustava RH, ne bi trebalo preuzimati nove obveze.

Kriterij br. 21 Izvještavanje u sklopu Europskog semestra

Praćenje provedbe ove preporuke u sklopu Europskog semestra će dovesti do mogućih preporuka (CSRs) iz ovog područja bez obzira koji opseg naukovanja bi RH obuhvatila. Na sastanku Radne skupine za socijalna pitanja na posebna pitanja država članica, Europska komisija se očitovala o autonomnom izboru pojedinih država da same implementiraju pojedine kriterije iz ove Komunikacije u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom.

¹ Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi jedinstvenog digitalnog pristupnika kao izvora informacija, postupaka, usluga podrške i otklanjanja poteškoća te o izmjeni Uredbe (EU) br. 1024/2012

Sporna/otvorena pitanja za RH

- pravna osnova za ovu inicijativu kroz članak 153. UFEU-a;
- predložena definicija naukovanja zahtijeva dodatna pojašnjenja odnosno potrebno je ostaviti mogućnost DČ da naukovanje definiraju u nacionalnom zakonodavstvu;
- uz Kriterij 1. Pisani ugovor spornim smatramo spornim pitanje potpisnika ugovora te definiranje ishoda učenja kao sastavnih dijelova ovih ugovora. Smatramo da bi temeljem ovog kriterija trebalo predvidjeti mogućnost da ugovore o naukovanju zaključuju učenici ili roditelji/skrbnici ako se radi o maloljetnom učeniku;
- uz Kriterij 2. Ishodi učenja spornim smatramo vezanje istih isključivo uz gospodarske subjekte i ustanove za obrazovanje;
- uz Kriterij 3. Pedagoška potpora tražimo pojašnjenje što se podrazumijeva pod pojmom vođenja i savjetovanja, odnosno o kakvom je mehanizmu konkretno riječ i smatramo spornim obveznu uspostavu sustava trajnog usavršavanja nastavnika stručnih predmeta u gospodarstvu. U svezi predložene potpore nastavnicima, voditeljima osposobljavanja i mentorima pri razvoju vještina i kompetencija za obuku naučnika u skladu s posljednjim metodama poučavanja i osposobljavanja tražimo objašnjenje što se pod time konkretno podrazumijeva, a postavlja se i pitanje tko će biti nadležan za organiziranje istog te financiranje;
- uz Kriterij 4. Učenje u stvarnim radnim uvjetima potrebno je razjasniti na što se točno odnosi uvjet barem pola trajanja naukovanja koje se odvija na radnome mjestu;
- uz Kriterij 5. Plaća i/ili naknada spornim smatramo vezanje statusa učenika uz status radnika obzirom da učenik koji je na naukovanju u RH nema status radnika te se na naknadu koja se u RH isplaćuje naučnicima ne primjenjuju odredbe kolektivnih ugovora;
- Kriterij 9. Uključenost socijalnih partnera predlažemo definirati u širem kontekstu;
- na Kriterij 11. Fleksibilni putevi učenja i mobilnost potrebno je zauzeti rezervu, odnosno imajući u vidu različitost nacionalnih konteksta predlažemo da se uz ovaj kriterij predvidi uređenje sukladno nacionalnom zakonodavstvu te
- kriterij 13. Transparentnost smatramo spornim u dijelu inicijative da se „ponuda za naukovanje“ osigura uporabom alata Unije kao što je EURES.

Stajališta DČ, EK i Predsjedništva EU:

Većina delegacija je uložila rezervu na dokument obzirom da nisu imale vremena detaljno proanalizirati prijedlog preporuke, a također i zbog toga što je više resora nadležno za ovo pitanje (u većini slučajeva ministarstvo rada i/ili ministarstvo obrazovanja). Rezervu su uložile: SI, DE, LV, FR, FI, LT, CZ, SE, PL, IT, HR, DK, PT. Pozitivna rezerva: BE, HU, SK, ES. Također, većina delegacija je istaknula da je vrlo važno uključiti i Odbor za obrazovanje i Vijeće EYCS u raspravu o ovoj temi: DE, NL, LT, SE, SK. EDUC i Vijeće EYCS će biti uključeni i obaviješteni o svemu što se raspravlja. Namjeravaju održati još zajedničkih SQWP i EDUC sastanaka.

Sporna/otvorena pitanja za DČ, EK i Predsjedništvo EU:

BE je vezano za pravnu osnovu zatražila pojašnjenje zašto osim članaka 153., 166. i 292. UFEU, nije uključen i čl.165. U slučaju da taj članak bude uključen, zanima ih mišljenje Pravne službe Vijeća (PSV) o uključivanju obveznog obrazovanja (BE ne želi da ono bude uključeno u pravnu osnovu. Poslati će pisani upit PSV-u. EK je pojasnila da je razlog za predložene članke to što se nisu mogli pozvati na sve članke, nego na one koji su najrelevantniji za pitanja koja adresiraju. LV ulaže rezervu na pravnu osnovu i čl.153. DK i HR ulažu rezervu na pravnu osnovu. EK će se konzultirati sa PSV i svojom pravnom službom. SI je napomenula da su nedavno usvojili novi Zakon o naukovanju, za provedbu kojeg koriste sredstva iz ESF-a. Budući da je naukovanje u nadležnosti njihovog Ministarstva obrazovanja, predlažu širu definiciju naukovanja. SI, FI, HR su zatražile pojašnjenje o naukovanju u inozemstvu (drugoj državi članici). SI, HR, DK predlažu da se u tekstu naglasi kako se postojeće nacionalno zakonodavstvo mora uzeti u obzir. RO smatra da je definicija naukovanja dovoljno široka, no zanima ih i koji drugi oblici naukovanja su uključeni. DE, NL, SK, EL, CZ, PL se slažu sa predloženim kriterijima jer ih već imaju u nacionalnom sustavu. LV, NL traže pojašnjenje vezano za definiciju učenja na radnom mjestu. FR je istaknula da rade na novom nacionalnom zakonodavstvu o obrazovanju (počele su konzultacije), koje bi trebalo biti usvojeno na proljeće 2018. Vezano za radni dokument EK smatraju da u njemu FR nije dobro prikazana, te ih zanima na temelju kojih kriterija je EK radila procjenu. Smatraju da pojedina pitanja nisu dovoljno ili uopće spomenuta u preporukama: osiguranje kvalitete mobilnosti, financiranje naukovanja, zatim borba protiv socijalne nejednakosti, ravnopravnost, ulazak u sustav naukovanja, sprečavanje odustajanja od naukovanja, naukovanje žena i muškaraca je potrebno jače naglasiti. EK je pojasnila da su podaci u radnom dokumentu EK samo za ilustraciju. FI je naglasila da je potrebno imati fleksibilan pristup, posebno prema osiguranju kvalitete i procjene radnih mjesta. Traže pojašnjenje EK o tome kako će se postojeći sustavi procjene uzeti u obzir. Smatraju da bi ugovori o naukovanju trebali naglasiti da se osposobljavanje može održati i u inozemstvu. Zanima ih kako će se u obzir uzeti ta međunarodna komponenta. CZ pozdravlja inicijativu. Napominju da nemaju dualni sustav kao DE i AT, no imaju koordinirani pristup. Imaju i sve kriterije koji su navedeni u preporuci. Naglašavaju da njihovi naučnici nemaju plaće sukladno kolektivnim ugovorima. Također vezano za socijalnu zaštitu nemaju tradicionalni sustav socijalnog osiguranja za naučnike. Vezano za ta pitanja traže pojašnjenje. PL je naglasila da većina elemenata i kriterija već postoji u PL. Bitna im je fleksibilnost za DČ. IT je istaknula da su prije 2.g. imali reformu sustava naukovanja. Zanima ih pojašnjenje djelokruga jer se boje da će morati ponovo revidirati svoje zakonodavstvo. Zanima ih i pojašnjenje pedagoške potpore. SK podržava kriterije, također ih zanima pojašnjenje djelokruga preporuke. HR je pozdravila inicijativu za koju smatramo da je relevantna i pravovremena. Naglasila je da još proučavamo tekst prijedloga, te da sa posebnom pažnjom analiziramo pravnu osnovu i definiciju naukovanja. Također smo među državama koje stajalište trebaju iskoordinirati s ministarstvom rada i ministarstvom obrazovanja. Vezano za posebna pitanja zanima nas odnos između obvezujuće primjene ove preporuke i dobrovoljnih aktivnosti, koje ona predlaže. Također, zanima nas pojašnjenje o naukovanju u inozemstvu – je li ono obvezno, te tko će točno snositi troškove upućivanja naučnika. Također, zanima nas tko bi točno trebao pružiti financijsku i nefinancijsku podršku tvrtkama. Vezano za pitanje monitoringa i izvješćivanja, zanima nas hoće li se praćenje preporuke vršiti kroz proces europskog semestra, te koji će točno odbor biti zadužen za to. HR je, također, podržala pojedine komentare CZ i SI. DK ističe važnost poštovanja nadležnosti država članica te predlažu jače naglasiti ulogu socijalnih

partnera. EK je pojasnila da smatraju da je definicija naukovanja dovoljno široka. Naglasili su da učenje na radnom mjestu ne spada pod djelokrug ove preporuke. Naglasili su da ovi *pathways* i kriteriji nisu jedina opcija, te da svaka država može imati i ambicioznije. Vezano za nadležnost DČ i pitanje fleksibilnosti smatraju da su ta pitanja jasno naglašena u tekstu (prva rečenica preporuke: „Države članice bi u skladu s nacionalnim zakonodavstvima trebale...“). Vezano za pitanje različitih financijskih troškova te tko će ih točno snositi, pojašnjavaju da preporuka ne ide u takve detalje jer će se oni određivati sukladno postojećim odredbama u nacionalnim sustavima država članica. Vezano za komentar o pitanjima koja nisu obuhvaćena ovom preporukom, odgovaraju da DČ mogu imati ambicioznije i šire mjere. Vezano za pitanje plaća i socijalnog osiguranja, naglašavaju da nisu željeli propisivati određena područja jer žele da preporuka ima širinu. Vezano za pitanje plaće ili kompenzacije za rad, pojašnjavaju da naknada naučnicima može biti i u vidu plaće. U državama u kojima naučnici imaju sklopljen ugovor o radu, oni u isto vrijeme imaju i status naučnika i status radnika. EK želi da komponenta rada i obrazovanja u ovoj preporuci budu jednako adresirane. Vezano za pitanje mobilnosti naučnika i naukovanja u inozemstvu pojašnjavaju da je moguće da ono bude u dužem trajanju. Ne žele propisivati u preporuci tko će snositi troškove takvog upućivanja u inozemstvo. Vezano za uključivanje Vijeća EPSCO i Vijeća EYCS smatraju da moraju biti jednako uključena te podržavaju partnerski pristup. Trebao bi biti koordinirani pristup svih dionika koji su uključeni u ovo područje. Također smatraju da bi DČ trebale raditi i na uključivanju socijalnih partnera.

Stav RH o spornim/otvorenim pitanjima:

Predlažemo razmotriti pravnu osnovu za ovu inicijativu kroz članak 153. UFEU-a s obzirom na činjenicu da je naukovanje u Republici Hrvatskoj dio redovitog obrazovnog sustava te nisu primjenjivi propisi vezani uz radno zakonodavstvo. Predložena definicija naukovanja zahtijeva dodatna pojašnjenja odnosno potrebno je ostaviti mogućnost državama-članicama da naukovanje definiraju u nacionalnom zakonodavstvu. U svezi Kriterija 1. Pisani ugovor nužno je omogućiti fleksibilnost u svezi mogućih potpisnika ugovora o naukovanju na način da ustanova koja provodi obrazovanje bude mogući potpisnik takvog ugovora ako to nacionalno zakonodavstvo predviđa, ali ne i obvezni potpisnik. Ujedno, u svezi mogućih potpisnika ugovora ističemo kako sukladno nacionalnom zakonodavstvu naučnici u RH imaju status u smislu učenika, a ne radnika pa dakle zaključuju ugovore s gospodarskim subjektima, a ne poslodavcima u smislu radnog zakonodavstva kojim se uređuje sklapanje ugovora o radu. Smatramo da bi temeljem ovog kriterija trebalo predvidjeti mogućnost da ugovore o naukovanju zaključuju učenici ili roditelji/skrbnici ako se radi o maloljetnom učeniku. Također, u svezi ishoda učenja kao sastavnih dijelova ovih ugovora, predlažemo razmotriti opravdanost ovakve obveze u smislu kvalitete naukovanja obzirom su isti definirani strukovnim kurikulumom za pojedino zanimanje te vjerojatno ni u drugim zemljama članicama trenutno nisu predviđeni kao sastavni dio ugovora o naukovanju. U svezi Kriterija 2. Ishodi učenja predlažemo da se isti ne veže isključivo uz gospodarske subjekte i ustanove za obrazovanje s obzirom da je, sukladno nacionalnim zakonodavstvima u pojedinim zemljama, ovaj proces različito definiran. Također, predlažemo da se zbog različitih nacionalnih konteksta ovdje predvidi uređenje sukladno nacionalnom zakonodavstvu. U svezi Kriterija 3. Pedagoška potpora, u dijelu indikatora vezanih uz pedagošku potporu tražimo pojašnjenje što se podrazumijeva pod pojmom vođenja i savjetovanja, odnosno o kakvom je tijelu konkretno riječ, obzirom Republika Hrvatska nema uspostavljeno posebno tijelo koje bi imalo isključivo navedenu zadaću. Također, smatramo spornim obveznu uspostavu sustava trajnog usavršavanja nastavnika stručnih predmeta u gospodarstvu, obzirom isti u

Republici Hrvatskoj sukladno nacionalnom zakonodavstvu nije uspostavljen. U svezi potpore nastavnicima, voditeljima osposobljavanja i mentorima pri razvoju vještina i kompetencija za obuku naučnika u skladu s posljednjim metodama poučavanja i osposobljavanja tražimo objašnjenje što se pod time konkretno podrazumijeva, a postavlja se i pitanje tko će biti nadležan za organiziranje istog te financiranje. U svezi Kriterija 4. Učenje u stvarnim radnim uvjetima potrebno je razjasniti je li uvjet barem pola trajanja naukovanja koje se odvija na radnome mjestu uključuje i naukovanje i stjecanje općih kompetencija. Također, spornim smatramo i potrebu definiranja smjernica za koordinaciju učenja temeljenog na radu i učenja u strukovnoj školi obzirom iste nisu definirane sukladno nacionalnom zakonodavstvu Republike Hrvatske. Uz Kriterij 5 Plaća i/ili naknada predlažemo ne vezati status učenika uz status radnika s obzirom na različita uređenja u nacionalnom zakonodavstvu DČ, odnosno ne definiranje primjene odredaba kolektivnih ugovora. Kriterij 9. Uključenost socijalnih partnera predlažemo definirati u širem kontekstu, primjerice kao relevantni dionici, s obzirom na posebnost nacionalnog uređenja dionika u naukovanju. U svezi Kriterija 11. Fleksibilni putevi učenja i mobilnost potrebno je zauzeti rezervu, odnosno ostaviti mogućnost da se isto uredi sukladno nacionalnim zakonodavstvima DČ, s obzirom da prohodnost kroz sustav strukovnog obrazovanja u Republici Hrvatskoj u ovom trenutku nije dovoljno razrađena niti sustavno osmišljena te se očekuje daljnji rad na unaprjeđenju sustava. Također, u svezi mobilnosti potrebno je razjasniti kontekst transnacionalne mobilnosti naučnika koja bi trebala biti sastavnica kvalifikacija stečenih naukovanjem. Naime, nije moguće ovaj kriterij uvjetovati kao obvezan jer ispunjenje istog ovisi o nizu faktora kao što su primjerice dostupnost odgovarajućih platformi temeljem kojih će se financirati troškovi takvog obrazovanja, ali i ostvarene pretpostavke za priznavanje prakse ostvarene na taj način što nije uvijek slučaj. Primjerice, RH stranim učenicima priznaje stručna praksa, što nije uvijek slučaj s hrvatskim učenicima na naukovanju u inozemstvu. Potrebno je pojašnjenje o modalitetu naukovanja u inozemstvu, odnosno je li ono obvezno te tko će točno snositi troškove upućivanja naučnika, u smislu hrane, smještaja, odnosno hoće li postojati potreba da se učenicima koji će doći na naukovanje u RH osigura socijalno i zdravstveno osiguranje, kao i osiguranje za slučaj ozljede na radu. U ovom dijelu potrebno je imati na umu i odredbe Direktive o zaštiti maloljetnika na radu 94/33/EZ. Također, zanima nas tko bi točno trebao pružiti financijsku i nefinancijsku podršku tvrtkama. Vezano za pitanje monitoringa i izvješćivanja, zanima nas hoće li se praćenje preporuke obavljati kroz proces Europskog semestra, te koji će točno odbor biti zadužen za to. U svezi Kriterija 13. Transparentnost ne podržavamo inicijativu da se „ponuda za naukovanje“ osigura uporabom alata kao što je EURES obzirom u Republici Hrvatskoj naukovanje nema obilježje radnog odnosa već je dio redovnog obrazovnog procesa i u nadležnosti nacionalnog zakonodavstva RH.

Postojeće zakonodavstvo RH i potreba njegove izmjene slijedom usvajanja dokumenta:

Naukovanje u sustavu vezanih obrta u Republici Hrvatskoj uređeno je temeljem odredbi Zakona o obrtu („Narodne novine“, broj 143/13) i pripadajućih podzakonskih propisa. Postojećim Zakonom uređeno je da poseban program stjecanja osnovnih znanja o poučavanju učenika i pedagoških kompetencija donosi ministarstvo nadležno za obrazovanje sukladno posebnim propisima kojima se uređuje strukovno obrazovanje. U rujnu 2017. godine pokrenuta je procedura izmjena i dopuna Zakona o obrtu koja će u dijelu koji se odnosi na obrazovanje za vezane obrte osigurati unaprjeđenje sustava naukovanja, naročito u dijelu koji se odnosi na stjecanja osnovnih znanja o poučavanju učenika u svrhu stjecanja odgovarajućih znanja i vještina mentora u gospodarstvu. Planiranim intervencijama žele se ojačati kapaciteti gospodarskih

subjekata koji provode učenje temeljeno na radu za kvalitetno obavljanje dijela poučavanja koje se odnosi na stjecanje praktičnih znanja, vještina i sposobnosti učenika kao dijela strukovnog kurikuluma za stjecanje određene kvalifikacije. Donošenje Zakona očekuje se u II. kvartalu 2018. godine. Slijedom usvajanja preporuka, bit će potrebne dodatne izmjene postojećeg zakonodavstva.

Utjecaj provedbe dokumenta na proračun:

Provedba dokumenta utjecat će na proračunske rashode DČ, sukladno procjeni učinka, što će se naknadno procijeniti na precizniji način. Troškovi za svaku DČ mogli bi biti znatni, a što ovisi o uspostavljenom sustavu naukovanja u svakoj pojedinoj DČ te spremnosti i potrebi svake DČ za njegovim daljnjim razvojem i unaprjeđenjem. Ipak, postoji mogućnost apliciranja za EU fondove, što podrazumijeva sufinanciranje. U svezi uređenja sustava obrazovanja za vezane obrte koji je uređen odredbama Zakona o obrtu i odgovarajućih podzakonskih akata za odgovarajuću prilagodbu postojećeg zakonodavnog okvira nije potrebno osigurati dodatna sredstva u Državnom proračunu. Nadalje, potrebna sredstva za implementaciju poticajnih mjera za provedbu naukovanja kroz poticaje gospodarskim subjektima koji provode naukovanje kao i za aktivnosti promidžbu strukovnog obrazovanja, a poglavito zanimanja iz sustava vezanih obrta osigurana su iz ESF-a, odnosno ERDF-a, a u Državnom proračunu za 2018. godinu te planirana u projekcijama Državnog proračuna 2019-2020 predviđen je obvezni udio nacionalnog sufinanciranja za ove aktivnosti. U ovom trenutku nije moguće procijeniti utjecaj dokumenta na proračun.

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 5.10.2017.
COM(2017) 563 final

2017/0244 (NLE)

Prijedlog

PREPORUKE VIJEĆA

**o Europskom okviru za
kvalitetna i učinkovita naukovanja**

{SWD(2017) 322 final}

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

Predloženi Europski okvir za kvalitetna i učinkovita naukovanja pridonosi prioritetima EU-a u pogledu rasta, radnih mjesta i ulaganja. Nadovezuje se na Novi program vještina za Europu iz 2016. i njegovu svrhu – poboljšanje kvalitete i relevantnosti razvoja vještina – te na Komunikaciju o ulaganju u mlade u Europi objavljenu 2016., u kojoj se poziva na jačanje potpore mladima pri stjecanju znanja, vještina i iskustva koji će ih pripremiti za prvi posao, izgradnju uspješne karijere i aktivan građanski život.

Naukovanje je naročito učinkovit oblik učenja kroz rad u okviru strukovnog obrazovanja i osposobljavanja koji olakšava prelazak u svijet rada. Tijekom naukovanja mladi stječu vještine koje poslodavci traže te pridonose povećanju produktivnosti i konkurentnosti poduzeća i svojih radnih mjesta. Iako su mnogi naučnici mladi, naukovanje se sve više nudi i starijim radnicima kako bi povećali svoju zapošljivost stjecanjem kvalifikacija koje im mogu omogućiti razvoj karijere.

Budući da dokazano olakšava pristup tržištu rada i otvara mogućnosti za pronalazak posla, naukovanje je politički prioritet EU-a, s obzirom na nezaposlenost mladih u EU-u koja je u srpnju 2017. iznosila 16,9 %, dvostruko više od ukupne stope nezaposlenosti (7,7 % u srpnju 2017.).

Iz podataka Cedefopa i europskog semestra vidljivo je da većina država članica provodi opsežne reforme u pogledu naukovanja, a velik je i poticaj za povećanje broja ponuda za naukovanje.

Pozitivan učinak naukovanja na uvjete na tržištu rada i zapošljivost mladih ovisi o njegovoj kvaliteti. Naukovanje je rašireno u EU-u, ali su programi različito organizirani. OECD je naglasio da su potrebni visoki standardi kako bi se izbjeglo da naukovanja uključuju samo radna mjesta za niskokvalificirane radnike. Čak i malen broj ponuda naukovanja za niskokvalificirane radnike može narušiti cjelokupnu popularnost naukovanja¹.

Ova se Preporuka temelji na najnovijim dokazima u tom području i daje smjernice za uspostavljanje učinkovitih programa naukovanja kojima će i naučnici i poslodavci ostvariti pozitivne rezultate.

Nadalje, uzajamno povjerenje koje se stvara na temelju zajednički dogovorenih kriterija može pozitivno utjecati na mobilnost naučnika.

Ovom se Preporukom dopunjuju inicijative Unije za lakši prelazak mladih u svijet rada, posebice Preporuka Vijeća o kvalitativnom okviru za pripravništvo.

Opći je cilj poboljšati zapošljivost i osobni razvoj naučnika te pridonijeti razvoju visokokvalificirane radne snage koja odgovara potrebama tržišta rada.

Konkretan je cilj stvoriti usklađen okvir za naukovanje koji se temelji na zajedničkom shvaćanju kvalitete i učinkovitosti, uzimajući u obzir raznolikost strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u državama članicama.

Njime će se poduprijeti reforme sustava naukovanja u državama članicama kako bi se poboljšala njihova kvaliteta i učinkovitost.

¹ OECD (2017.), *Striking the right balance – Costs and benefits of apprenticeship*

- **Područje primjene prijedloga**

Ovom se Preporukom države članice potiču na primjenu sveobuhvatnog i usklađenog skupa kriterija za kvalitetno i učinkovito naukovanje. Za potrebe ove Preporuke naukovanje se definira na sljedeći način:

formalni program strukovnog obrazovanja i osposobljavanja koji povezuje konkretno učenje na radu u poduzećima i na drugim radnim mjestima s učenjem u ustanovama za obrazovanje i osposobljavanje, a kojim se stječu nacionalno priznate kvalifikacije. Obilježava ga ugovorni odnos naučnika, poslodavca i/ili ustanove za strukovno obrazovanje i osposobljavanje, pri čemu naučnik dobiva plaću ili naknadu za svoj rad.

Ta je definicija dovoljno široka da obuhvati različite oblike naukovanja koji postoje u državama članicama, a razrađena je i primjenjuje se u kontekstu Europskog saveza za naukovanje.

- **Politički kontekst**

Rimskom deklaracijom² od 25. ožujka 2017. europski su se čelnici obvezali da će raditi na „Uniji u kojoj se mladima pruža najbolje obrazovanje i osposobljavanje te u kojoj oni mogu studirati i pronaći posao diljem kontinenta”. Kvalitetna i učinkovita naukovanja bitna su sastavnica te obveze jer mladima pružaju vještine za lakši pristup tržištu rada.

Europski stup socijalnih prava³, predstavljen 26. travnja 2017., obuhvaća 20 ključnih načela i prava kojima se podupiru pravedna i funkcionalna tržišta rada i sustavi socijalne skrbi. Ta su načela i prava strukturirana u tri kategorije važne za osiguranje kvalitetnih i učinkovitih naukovanja: 1. jednake mogućnosti i pristup tržištu rada; 2. pravedni radni uvjeti; 3. socijalna zaštita i uključenost. Prvo je načelo da svi imaju pravo na kvalitetno i uključivo obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje kako bi održali i stekli vještine s pomoću kojih mogu u cijelosti sudjelovati u društvu i uspješno se kretati na tržištu rada.

- **Naukovanje u političkom programu**

U lipnju 2016. u Novom programu vještina za Europu⁴ istaknuto je da bi poduzeća i socijalni partneri trebali sudjelovati u oblikovanju i pružanju strukovnog obrazovanja i osposobljavanja utemeljenih na radu te naukovanja. Komisija je najavila da namjerava poduprijeti prilike za više učenja kroz rad, razviti niz pomoćnih službi za razmjenu znanja, umrežavanje i suradnju u naukovanju te pružati potporu socijalnim partnerima u primjeni rezultata zajedničkog rada u obliku kvalitativnog okvira za naukovanje. Ta je obveza potvrđena u Komunikaciji o ulaganju u mlade u Europi objavljenoj u prosincu 2016., u kojoj je izložena planirana inicijativa za promicanje kvalitete, ponude, privlačnosti i uključivosti naukovanja⁵.

Novi program vještina temelji se na prethodnim inicijativama poput Europskog saveza za naukovanje, koji je osnovan 2013. radi unapređenja kvalitete i ponude naukovanja, predodžbe o njemu te (nedavno) mobilnosti naučnika. Pristupilo mu je 27 država članica⁶ preuzevši nacionalne obveze, a više od 200 poduzeća, socijalnih partnera, pružatelja strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te drugih dionika preuzelo je dodatne obveze. Zahvaljujući

² <http://www.consilium.europa.eu/hr/press/press-releases/2017/03/25-rome-declaration/>

³ COM(2017) 250 final i C(2017) 2600 final.

⁴ COM(2016) 381 final.

⁵ COM(2016) 940 final.

⁶ Sve države članice EU-a osim Ujedinjene Kraljevine. Osim toga, pet država kandidatkinja i tri države članice EFTA-e (Island, Norveška i Švicarska) preuzele su nacionalne obveze.

tomu ponuđeno je više od 700 000 mjesta za naukovanje, pripravništvo ili prvih radnih mjesta.

U Preporuci Vijeća od 22. travnja 2013. o uspostavi Garancije za mlade⁷ državama članicama se preporučuje da osiguraju da sve osobe mlade od 25 godina dobiju kvalitetnu ponudu za posao, nastavak obrazovanja, naukovanje ili pripravništvo u roku od četiri mjeseca od gubitka zaposlenja ili završetka formalnog obrazovanja. Do kraja 2016. u okviru programa Garancija za mlade ponuđeno je približno 390 000 naučničkih mjesta.

Europski revizorski sud pozvao je na uspostavu kvalitativnih odrednica kako bi se s pomoću sredstava iz proračuna EU-a zajamčila potpora pri naukovanju⁸, a Europski parlament⁹ na mjere kojima će se zajamčiti uvođenje standarda kvalitete za naukovanja. U nedavnoj studiji Parlamenta istaknuta je potreba da se objasni pitanje ugovora o radu i naknade za naukovanje¹⁰.

Europske su vlade i socijalni partneri 2015. postigli dogovor o srednjoročnim rezultatima za razdoblje 2015.–2020. u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (Zaključci iz Rige). Jedan je od prioriteta „promicanje učenja kroz rad u svim oblicima, pri čemu se posebna pažnja pridaje naukovanju, uključivanjem socijalnih partnera, poduzeća, komora i pružatelja usluga strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (SOO), kao i poticanjem inovacija i poduzetništva.”

Od svibnja 2018. države članice objavljuivat će slobodna mjesta za naukovanje uz ugovor o radu na EURES-u¹¹. Većom transparentnošću olakšat će se povezivanje kandidata s ponudama u drugim zemljama. Potaknut će se i suradnja u pogledu mobilnosti naučnika koju omogućavaju Erasmus+ i ostali mehanizmi financiranja.

- **Postojeći rad na kvaliteti i učinkovitosti**

Pod pokroviteljstvom Europskog saveza za naukovanje uloženi su važni naponi na prikupljanju dokaza o kvaliteti i učinkovitosti naukovanja. Države članice donijele su Izjavu Vijeća o Europskom savezu za naukovanje 15. listopada 2013. U njoj su navedena zajednička vodeća načela za postizanje učinkovitosti i privlačnosti naukovanja, čiju primjenu treba poticati i koje treba slijediti, po potrebi i u skladu s nacionalnim okolnostima.

U sklopu strateškog okvira za obrazovanje i osposobljavanje radna skupina za strukovno obrazovanje i osposobljavanje (2014.–2015.), koja se sastoji od predstavnika država članica, socijalnih partnera i pružatelja strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, razvila je 20 vodećih načela za izrazito uspješno naukovanje i učenje kroz rad grupiranih u četiri teme: 1. nacionalno upravljanje i sudjelovanje socijalnih partnera; 2. potpora društvima koja nude naukovanja, posebno MSP-ovima; 3. privlačnost naukovanja i bolje profesionalno usmjerenje; 4. osiguranje kvalitete u učenju kroz rad.

Uz financijsku potporu Komisije europski međusektorski socijalni partneri radili su na kvaliteti (ETUC) i troškovnoj učinkovitosti naukovanja (predvodnik je bio BusinessEurope u

⁷ SL, 2013/C 120/01.

⁸ Europski revizorski sud, Tematsko izvješće br. 3/2015, Jamstvo za mlade EU-a: poduzeti su prvi koraci, no rizici u provedbi tek predstoje.

⁹ Europski parlament, Izvješće o programu Erasmus+ i ostalim mjerama za poticanje mobilnosti u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja – pristup koji se temelji na cjeloživotnom učenju (2015/2257/(INI)).

¹⁰ Europski parlament, Razvoj vještina i zapošljavanje: naukovanje, pripravništvo i volontiranje, studija za Odbor za zapošljavanje i socijalna pitanja, 2017.

¹¹ Uredba (EU) 2016/589.

ime međusektorskih organizacija poslodavaca EU-a). U lipnju 2016. donijeli su zajedničku izjavu „Prema zajedničkoj viziji naukovanja”.

Tripartitni Savjetodavni odbor za strukovnu izobrazbu, koji su osnovali ETUC i BusinessEurope i koji okuplja predstavnike vlada i socijalnih partnera iz svih država članica, u prosincu 2016. donio je Mišljenje o zajedničkoj viziji kvalitetnog i učinkovitog naukovanja i učenja kroz rad u kojem se navodi 16 elemenata koji se trebaju uzeti u obzir pri pokretanju programa naukovanja.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

• Pravna osnova

Ako se naukovanje zasniva na ugovoru o radu, naučnici su automatski i polaznici strukovnog obrazovanja i radnici. Stoga su pravna osnova za ovu inicijativu članci 153., 166. i 292. UFEU-a.

U skladu s člankom 166. UFEU-a Unija provodi politiku strukovnog osposobljavanja koja podupire i dopunjuje djelovanje država članica, pri čemu u cijelosti poštuje odgovornost država članica za sadržaj i ustroj strukovnog osposobljavanja.

U skladu s člankom 153. UFEU-a Unija podupire i dopunjuje aktivnosti država članica, među ostalim u području radnih uvjeta, socijalne sigurnosti i socijalne zaštite radnika (naučnici s ugovorom o radu smatraju se radnicima) te integriranja osoba isključenih s tržišta rada i borbe protiv društvene isključenosti.

U skladu s člankom 292. UFEU-a Vijeće može donositi preporuke na prijedlog Komisije u područjima nadležnosti EU-a.

• Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)

U pogledu razvoja kvalitetnog obrazovanja i osposobljavanja te provedbe politike strukovnog osposobljavanja, EU je odgovoran za poticanje suradnje među državama članicama te prema potrebi podupiranje i nadopunu njihovih mjera. U tom kontekstu, isključivo se na razini Europske unije može utvrditi zajedničko shvaćanje o tome što čini kvalitetno i učinkovito naukovanje na europskoj razini.

Europski okvir za kvalitetno i učinkovito naukovanje služiti će kao potpora i dopuna nacionalnim mjerama u tom području u skladu s člancima 166. i 153. UFEU-a. U ovoj se inicijativi primjenjuje načelo supsidijarnosti jer se u cijelosti uzima u obzir činjenica da su sustavi obrazovanja i osposobljavanja te funkcioniranje tržišta rada i radni uvjeti u nacionalnoj nadležnosti. Potpuno se poštuje raznolikost nacionalnih sustava naukovanja, a istovremeno se predlaže niz zajedničkih kriterija kojima će se poduprijeti ti različiti sustavi te tako osigurati koristi i za naučnike i za poduzeća koja nude prilike za naukovanje.

Inicijativom će se poboljšati transparentnost i međusobno razumijevanje sustava naukovanja, a posebno kvaliteta i učinkovitost tih sustava diljem EU-a. To može pozitivno utjecati na prekograničnu mobilnost naučnika jer bi se koordiniranim pristupom na razini EU-a osigurale sinergije i suradnja te povećali pozitivni učinci na ostala područja.

Štoviše, sastavljanje smjernica na razini EU-a pridonosi zajedničkom shvaćanju mogućeg poboljšanja kvalitete naukovanja. To može pomoći državama članicama pri iskorištavanju sredstava iz europskih strukturnih i investicijskih fondova, posebice Europskog socijalnog fonda, te pri provedbi Inicijative za zapošljavanje mladih, rješavanju problema nezaposlenosti, a posebno nezaposlenosti i neaktivnosti mladih.

- **Proporcionalnost**

Mjere predložene u okviru Preporuke proporcionalne su ciljevima koji se nastoje ostvariti. Prijedlogom preporuke Vijeća poduprijet će se procesi reforme koje su pokrenule pojedine zemlje u pogledu naukovanja te će se dopuniti aktivnosti država članica u tom području u kontekstu okvira europskog semestra za gospodarsko upravljanje. U predloženim su mjerama uvažene prakse država članica i različitost sustava. U Preporuci se primjenjuje diferencirani pristup nužan kako bi se uvažile različite gospodarske, financijske i društvene situacije te različiti uvjeti tržišta rada u državama članicama. Upotrebom postojećih mehanizama praćenja u okviru europskog semestra osigurat će se da ne nastaje dodatno administrativno opterećenje.

- **Odabir instrumenta**

Predloženi je instrument prijedlog preporuke Vijeća u skladu s načelima supsidijarnosti i proporcionalnosti. Nadovezuje se na postojeće europsko zakonodavstvo te je u skladu s vrstama instrumenata dostupnima za europsko djelovanje u područjima obrazovanja, osposobljavanja i zapošljavanja. Kao pravni instrument znači obvezu država članica da primjenjuju mjere iz ove Preporuke te je čvrst politički temelj za suradnju na europskoj razini u tom području, uz potpuno poštovanje nadležnosti država članica u području obrazovanja i osposobljavanja te socijalnih politika.

3. REZULTATI EX POST EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENE UČINAKA

- ***Ex post* evaluacija/provjera primjerenosti postojećeg zakonodavstva**

Nije primjenjivo.

- **Savjetovanja s dionicima**

Preporuka je odraz rasprava i savjetovanja s relevantnim dionicima, uključujući socijalne partnere, poduzeća, posrednička tijela poput industrijskih i obrtničkih komora, stručne i sektorske organizacije, pružatelje obrazovanja i osposobljavanja, mlade, organizacije studenata i roditelja te lokalna, regionalna i nacionalna tijela.

Kako bi se osiguralo još dublje i šire uključivanje europskih međusektorskih i sektorskih socijalnih partnera te trgovinskih i industrijskih komora, organizirana su savjetovanja 30. ožujka i 7. lipnja 2017. Dionici koji su sudjelovali u savjetovanju istakli su da bi se prijedlogom trebalo:

- nadovezati na mišljenje Savjetodavnog odbora za strukovnu izobrazbu, posebice na njegov prilog o elementima naukovanja i partnerskom pristupu,
- pružiti jasno područje primjene uz poštovanje raznolikosti sustava država članica i svijest da je teško dati zajedničku definiciju naukovanja i njegove različitosti od drugih oblika učenja kroz rad,
- prikazati potrebu za kvalitetom i učinkovitošću naukovanja, u skladu sa Zajedničkom izjavom europskih socijalnih partnera i mišljenjem Savjetodavnog odbora za strukovnu izobrazbu,
- uključiti mobilnost kao element, ali ne i preduvjet, kvalitetnih i učinkovitih naukovanja.

Na sastanku Savjetodavnog odbora za strukovnu izobrazbu 20. travnja 2017. održane su rasprave o toj temi. Osim već spomenutih pitanja, Savjetodavni odbor za strukovnu izobrazbu savjetovao je Komisiji da:

- objasni što je točno prijedlogom obuhvaćeno, tj. odnosi li se na naukovanje u užem smislu ili obuhvaća i druge oblike učenja kroz rad,
- razjasni kako je prijedlog povezan s drugim relevantnim platformama i inicijativama, poput Europskog saveza za naukovanje, Europskog referentnog okvira za osiguranje kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju i europskog portala za radnu mobilnost EURES.

Neki članovi vlade u Savjetodavnom odboru za strukovnu izobrazbu izrazili su zabrinutost zbog potencijalno širokog područja primjene okvira u pogledu kriterija kvalitete i pitanja upravljanja.

Komisija je istaknula da, iako bi se prijedlog temeljio na mišljenju Savjetodavnog odbora za strukovnu izobrazbu, s kojim su predstavnici vlada i europski socijalni partneri već suglasni, ne bi bio obvezujuć za države članice u Vijeću. Naglasila je i da namjerava predložiti okvir koji je jasan, relevantan i donosi pozitivne rezultate za države članice i dionike.

Održana su i savjetovanja s glavnim direktorima u području strukovnog osposobljavanja, europskim udrugama pružatelja strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te dionicima uključenima u Europski savez za naukovanje.

- **Procjena učinka**

Budući da se predloženim dobrovoljnim aktivnostima dopunjavaju inicijative država članica te s obzirom na očekivani opseg učinaka, učinci se u ograničenoj mjeri mogu unaprijed jasno utvrditi pa stoga nije provedena procjena učinka. Prijedlog je sastavljen na temelju dokaza prikupljenih u studijama, putem savjetovanja s ključnim dionicima te na temelju predanog rada europskih socijalnih partnera i Savjetodavnog odbora za strukovnu izobrazbu.

- **Primjerenost propisa i pojednostavljivanje**

Nije primjenjivo.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Zbog velikih razlika u sustavima naukovanja i fleksibilnosti provedbe ove Preporuke teško je procijeniti utjecaj na nacionalni proračun. Iako mogu postojati troškovi pokretanja, veća kvaliteta i učinkovitost naukovanja dugoročno bi trebali dovesti do povećanja proračuna na nacionalnoj i/ili regionalnoj razini, na razini poduzeća ili poslodavaca, te za pružatelje strukovnog obrazovanja i osposobljavanja. To za javne proračune može značiti veću zapošljivost i manje troškove nezaposlenosti, a za poduzeća veću produktivnost i konkurentnost.

U radnom dokumentu službi Komisije priloženom ovom prijedlogu navedena su tri područja u kojima bi Preporuka Vijeća mogla imati utjecaj na troškove:

- **Usklađenost**

U pogledu usklađenosti s Preporukom mogu nastati određeni troškovi poput troškova povezanih s plaćom ili naknadom, subvencijama ili poticajima te osiguranjem voditelja osposobljavanja i mentora za pedagošku potporu. Ovisno o organizaciji ti će se troškovi raspodijeliti između javnih proračuna i poslodavaca koji osiguravaju osposobljavanje. Financijska sredstva mogu se osigurati putem nacionalnih proračuna ili posebnih pristojbi, poreza ili dobrovoljnih doprinosa.

- **Administracija**

Uspostava i provedba mjera za osiguranje kvalitete mogu uključivati administrativne troškove koji su jednokratni (troškovi uspostave) ili tekući (ponavljajući). Iako se okvir uspostavlja na europskoj razini, administrativni troškovi mogu nastati i na nacionalnoj ili regionalnoj razini.

- **Provedba**

Vjerojatno će nastati određeni troškovi povezani s provedbom i praćenjem kriterija za kvalitetno i učinkovito naukovanje. Njih bi mogla snositi javna tijela, posrednička tijela ili pružatelji osposobljavanja ovisno o organizaciji uloga i odgovornosti.

Veća kvaliteta i učinkovitost naukovanja trebale bi rezultirati boljim vještinama te boljom zapošljivošću i produktivnošću. OECD je utvrdio da dobro osmišljeni programi naukovanja mogu biti isplativo ulaganje i za poslodavce i za naučnike, da mogu olakšati prijelaz mladih iz obrazovnih sustava na posao te poduprijeti konkurentnost i gospodarski rast.

Preporukom se ne zahtijevaju dodatna sredstva iz proračuna EU-a ni dodatni ljudski resursi Komisije.

5. OSTALI DIJELOVI

- **Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

Na nacionalnoj se razini ovim Prijedlogom preporuke Vijeća poziva države članice da potiču aktivno uključivanje socijalnih partnera u osmišljavanje programa naukovanja, upravljanje tim programima i njihovu provedbu, u skladu s nacionalnim sustavima industrijskih odnosa te praksama u obrazovanju i osposobljavanju. Države članice trebale bi uključiti i relevantne mjere u svoje nacionalne programe reformi u okviru europskog semestra te uzeti ovaj okvir u obzir pri upotrebi financijskih sredstava i instrumenata Unije.

Komisija se poziva da prati primjenu okvira uz potporu Savjetodavnog odbora za strukovnu izobrazbu, nadovezujući se na postojeće mehanizme izvješćivanja u okviru europskog semestra, te da Vijeću podnese izvješće u roku od tri godine.

- **Dokumenti s obrazloženjima (za direktive)**

Nije primjenjivo.

- **Detaljno obrazloženje posebnih odredbi prijedloga**

Preporuke državama članicama

Ovim se okvirom uzima u obzir raznolikost nacionalnih struktura i sustava te pruža niz kriterija za ostvarenje kvalitetnih i učinkovitih naukovanja. Istovremeno se dopušta svim državama članicama da daju određeni prioritet različitim elementima tih kriterija ovisno o posebnostima i različitim potrebama nacionalnih programa naukovanja. Ta je fleksibilnost ključna zbog velikih razlika u nacionalnim sustavima i raznih potencijalnih političkih rješenja koja se mogu primijeniti na nacionalnoj razini.

U Preporuci se razlikuju dva skupa kriterija: kriteriji za nužne uvjete učenja i rada u sustavima naukovanja i kriteriji za okvirne uvjete za naukovanje na razini sustava.

Kriteriji za uvjete učenja i rada

Kako bi se osigurala kvaliteta i učinkovitost sustava naukovanja, Preporukom je obuhvaćeno sljedećih sedam kriterija za uvjete učenja i rada:

1. pisani ugovor; 2. rezultati učenja; 3. pedagoška potpora; 4. učenje u stvarnim radnim uvjetima; 5. plaća i/ili naknada; 6. socijalna zaštita; 7. radni, zdravstveni i sigurnosni uvjeti.

Kriteriji za okvirne uvjete

Preporuka obuhvaća i sljedećih sedam kriterija za okvirne uvjete koji trebaju biti ispunjeni kako bi se olakšalo pokretanje i funkcioniranje kvalitetnih i učinkovitih naukovanja:

8. regulatorni okvir; 9. uključenost socijalnih partnera; 10. potpora poduzećima; 11. fleksibilni putevi učenja i mobilnost; 12. profesionalno usmjeravanje i osvješćivanje; 13. transparentnost; 14. osiguranje kvalitete i praćenje osoba s s diplomom.

Dodatna objašnjenja svih kriterija nalaze se u priloženom radnom dokumentu službi Komisije.

Daljnje postupanje na razini EU-a

Preporuka sadržava odredbe o razvoju niza pomoćnih službi za razmjenu znanja, umrežavanje i uzajamno učenje kako bi se državama članicama i relevantnim dionicima pomoglo pri provedbi sustava naukovanja u skladu s ovim okvirom. To je nastavak Komunikacije Komisije „Ulaganje u mlade u Europi”, u kojoj je najavljena uspostava pomoćnih službi za naukovanja ovisno o potražnji koje se nadovezuju na uspješan model utvrđivanja najboljih praksi javnih službi za zapošljavanje i koje podupiru zemlje pri uvođenju reformi ili reformiranju sustava naukovanja.

Predlaže se daljnji rad na osvješćivanju i potpora provedbi ovog okvira s pomoću relevantnih financijskih sredstava EU-a.

Prijedlog

PREPORUKE VIJEĆA

o Europskom okviru za kvalitetna i učinkovita naukovanja

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegove članke 153., 166. i 292.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

- (1) Kvalitetna i učinkovita naukovanja u okviru kojih polaznici stječu vještine povezane s poslom i iskustvo te uče kroz rad i stječu ključne kompetencije olakšavaju ulazak mladih na tržište rada te napredovanje odraslih u karijeri i zapošljavanje.
- (2) Dobro osmišljeni programi naukovanja od koristi su i poslodavcima i naučnicima. Visokim standardima kvalitete izbjegava se da naukovanja uključuju samo radna mjesta za niskokvalificirane radnike i nedovoljno osposobljavanje, čime se narušava njihova popularnost. Kvalitetnim bi se naukovanjima pridonijelo socijalnoj uključenosti tako što bi se učenici u nepovoljnom položaju i osobe migrantskog podrijetla integrirali na tržište rada.
- (3) Kvalitetna i učinkovita naukovanja mogu se ostvariti strukturiranim partnerstvima koja uključuju sve relevantne dionike, posebice socijalne partnere, poduzeća, posrednička tijela poput industrijskih, trgovačkih i obrtničkih komora, stručne i sektorske organizacije, pružatelje strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, organizacije mladih i roditelja te lokalna, regionalna i nacionalna tijela. Od 2013. Komisija u suradnji s državama članicama i relevantnim dionicima promiče ponudu i kvalitetu naukovanja te predodžbu o njemu putem Europskog saveza za naukovanje, koji je dosad osigurao više od 700 000 ponuda za naukovanje, pripravništva ili ponuda za prvi posao. Inicijativama poduzeća kao što je Europski pakt za mlade osigurane su dodatne ponude te se pridonosi promicanju partnerstva između poduzeća i obrazovnih ustanova diljem Unije.
- (4) Europski međusektorski socijalni partneri prikupili su dokaze o kvaliteti i troškovnoj učinkovitosti naukovanja paralelnim radom i u zajedničkoj izjavi „Prema zajedničkoj viziji naukovanja” iz lipnja 2016. koja je bila temelj za Mišljenje o zajedničkoj viziji kvalitetnog i učinkovitog naukovanja i učenja kroz rad koje je 2. prosinca 2016. donio Savjetodavni odbor za strukovnu izobrazbu.

- (5) Europskim kvalifikacijskim okvirom, koji je uspostavljen 2008. i revidiran 2017.¹², poboljšava se transparentnost, usporedivost i prenosivost kvalifikacija građana, među ostalim i naučnika.
- (6) Preporukom Vijeća od 18. lipnja 2009. o Europskom referentnom okviru za osiguranje kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju¹³ uspostavljen je referentni instrument za pomoć državama članica pri promicanju i praćenju trajnog poboljšanja sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja.
- (7) Europskom poveljom o kvaliteti pripravnštva i naukovanja iz 2012. Europski forum mladih pozvao je europske zemlje, europske institucije i socijalne partnere da utvrde ili ojačaju zakonodavne okvire za kvalitetu naukovanja.
- (8) U Preporuci Vijeća od 22. travnja 2013. o uspostavi Garancije za mlade¹⁴ državama članicama se preporučuje da osiguraju da sve osobe mlađe od 25 godina dobiju kvalitetnu ponudu za posao, nastavak obrazovanja, naukovanje ili pripravništvo u roku od četiri mjeseca od gubitka zaposlenja ili završetka formalnog obrazovanja.
- (9) Europski socijalni partneri, Europska komisija i Vijeće Europske unije obvezali su se pridonijeti povećanju ponude, kvalitete i privlačnosti naukovanja u Zajedničkoj izjavi o uspostavljanju Europskog saveza za naukovanje 2. srpnja 2013.
- (10) U Izjavi Vijeća o Europskom savezu za naukovanje od 15. listopada 2013. stoji da bi učinkovitost i privlačnost naukovanja trebalo poticati poštovanjem određenih zajedničkih vodećih načela.
- (11) Preporukom Vijeća o kvalitativnom okviru za pripravništvo¹⁵, donesenom 10. ožujka 2014., uspostavljen je niz načela za poboljšanje kvalitete pripravništva izvan formalnog obrazovanja i osposobljavanja.
- (12) Svi oblici učenja kroz rad, a posebno naukovanje, te razvoj mehanizama za osiguranje kvalitete određeni su kao dva od pet europskih prioriteta za razdoblje 2015.–2020. u Zaključcima iz Rige od 22. lipnja 2015., koje su podržali ministri nadležni za strukovno obrazovanje i osposobljavanje.
- (13) Radna skupina za strukovno obrazovanje i osposobljavanje u svojem je mandatu od 2014. do 2015. u sklopu okvira za obrazovanje i osposobljavanje do 2020. sastavila 20 vodećih načela za izrazito uspješno naukovanje i učenje kroz rad.
- (14) U svojem je Izvješću o programu Erasmus+ i ostalim mjerama za poticanje mobilnosti u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja – pristup koji se temelji na cjeloživotnom učenju od 4. ožujka 2016. Europski parlament pozvao na donošenje mjera za osiguranje standarda kvalitete za naukovanja.
- (15) Uredbom (EU) 2016/589 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁶ predviđeno je da se od svibnja 2018. naukovanja uz ugovor o radu mogu oglašavati na europskom portalu za radnu mobilnost EURES.
- (16) U Komunikaciji od 10. lipnja 2016. o Novom programu vještina za Europu Komisija je istaknula svoju potporu socijalnim partnerima u primjeni rezultata zajedničkih projekata, primjerice uspostavom kvalitativnog okvira za naukovanje.

¹² SL C 189/15

¹³ SL C 155, 8.7.2009., str. 1.

¹⁴ SL C 120, 26.4.2013., str. 1.

¹⁵ SL C 88, 27.3.2014., str. 1.

¹⁶ SL L 107, 22.4.2016., str. 1.

- (17) Komisija je u Komunikaciji o ulaganju u mlade u Europi od 7. prosinca 2016.¹⁷ pozvala na ponovni rad na stvaranju mogućnosti za mlade da uspješno započnu karijeru ulaganjem u njihovo znanje, vještine i iskustvo i pomaganjem da pronađu prvi posao ili se za njega osposobe. Cilj je pomoći mladima da iskoriste prilike, dobro se integriraju u društvo, postanu aktivni građani i ostvare uspješnu karijeru, među ostalim kvalitativnim okvirom kojim se određuju ključna načela za programe naukovanja.
- (18) Rimska deklaracija od 25. ožujka 2017. uključuje obvezu da će se raditi na Uniji u kojoj se mladima pruža najbolje obrazovanje i osposobljavanje te u kojoj oni mogu studirati i pronaći posao diljem kontinenta.
- (19) U europskom stupu socijalnih prava od 26. travnja 2017. utvrđen je niz načela kojima se podupiru pravedno i dobro funkcioniranje tržišta rada i sustava socijalne skrbi, uključujući pravo na kvalitetno i uključivo obrazovanje i osposobljavanje kako bi se razvile vještine relevantne za tržište rada i sudjelovanje u društvu. Navodi se i Komisijina namjera da predloži Preporuku Vijeća kojom će se definirati ključni elementi potrebni za stjecanje relevantnih vještina i kvalifikacija u kvalitetnim programima naukovanja.
- (20) Komisijinim prijedlogom preporuke Vijeća o praćenju osoba s diplomom donesenim 30. svibnja 2017. nastoji se poboljšati dostupnost kvalitativnih i kvantitativnih informacija o tome što osobe s diplomom, uključujući naučnike, rade nakon završetka obrazovanja i osposobljavanja.
- (21) Potporu za naukovanje pružaju europski strukturni i investicijski fondovi (2014.–2020.), točnije Europski socijalni fond (ESF) i Europski fond za regionalni razvoj (EFRR), te Erasmus+, program Unije za konkurentnost poduzeća te malih i srednjih poduzeća (COSME), Program Unije za zapošljavanje i socijalne inovacije (EaSI) i Inicijativa za zapošljavanje mladih (YEI).
- (22) Nedavno su Europski parlament i dionici pozvali Komisiju da poboljša dugoročnu mobilnost naučnika diljem EU-a, čime bi se mladima dala prilika da razviju vještine potrebne za određeni posao i ključne kompetencije. Komisija je na to odgovorila uvođenjem nove aktivnosti u program Erasmus+ pod imenom Erasmus Pro, kojom se posebno podupiru dulje radne prakse u inozemstvu.
- (23) U izvješćima o Garanciji za mlade iz 2015. i 2017. Europski revizorski sud preporučuje Komisiji da razvije kriterije za kvalitetu naukovanja i drugih ponuda koje se podupiru u okviru te inicijative.
- (24) Zajedničkim shvaćanjem država članica o kvaliteti i učinkovitosti naukovanja podupire se njihov rad na reformi i modernizaciji sustava naukovanja koji pružaju sjajne prilike za učenje i razvoj karijere. Zajedničko shvaćanje pridonosi povećanju uzajamnog povjerenja i tako olakšava prekograničnu mobilnost naučnika.
- (25) Opći je cilj ove Preporuke poboljšati zapošljivost i osobni razvoj naučnika te pridonijeti razvoju visokokvalificirane radne snage koja odgovara potrebama tržišta rada.
- (26) Konkretno je cilj stvoriti usklađen okvir za naukovanje koji se temelji na zajedničkom shvaćanju kvalitete i učinkovitosti, uzimajući u obzir raznolikost strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u državama članicama.

¹⁷

COM(2016) 940 final.

- (27) Za potrebe ove Preporuke naukovanje se tumači kao formalni program strukovnog obrazovanja i osposobljavanja koji povezuje konkretno učenje kroz rad u poduzećima i na drugim radnim mjestima s učenjem u ustanovama za obrazovanje i osposobljavanje, a kojim se stječu nacionalno priznate kvalifikacije. Obilježava ga ugovorni odnos naučnika, poslodavca i/ili ustanove za strukovno obrazovanje i osposobljavanje, pri čemu naučnik dobiva plaću ili naknadu za svoj rad.
- (28) Ovom se Preporukom ne sprječava države članice da zadrže ili donesu naprednije odredbe za naukovanje od onih koje se ovdje preporučuju,

DONIJELO JE OVU PREPORUKU:

Države članice bi trebale, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i u bliskoj suradnji s dionicima, razviti programe naukovanja na temelju kriterija za kvalitetno i učinkovito naukovanje opisanih u nastavku i tako osigurati da oni odgovaraju potrebama tržišta rada i da su od koristi naučnicima i poslodavcima.

Kriteriji za uvjete učenja i rada

Pisani ugovor

1. Prije početka naukovanja trebao bi se sklopiti pisani ugovor između poslodavca, naučnika i ustanove za strukovno osposobljavanje, u kojem se definiraju prava i obveze stranaka povezane s osposobljavanjem i radom.

Rezultati učenja

2. Poslodavci i ustanove za strukovno osposobljavanje trebali bi definirati skup sveobuhvatnih rezultata učenja kojim bi se postigla ravnoteža između posebnih vještina potrebnih za određeni posao i ključnih kompetencija kojima se podupiru osobni razvoj i prilike za cjeloživotnu karijeru naučnika radi prilagodbe promjenjivim modelima karijere.

Pedagoška potpora

3. Trebali bi se angažirati voditelji osposobljavanja u poduzećima koji bi imali zadatak blisko surađivati s pružateljima strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i nastavnicima kako bi se naučnicima dale smjernice i kako bi se osigurale uzajamne i redovite povratne informacije. Nastavnicima, voditeljima osposobljavanja i mentorima trebala bi se pružati potpora pri razvoju vještina i kompetencija za obuku naučnika u skladu s posljednjim metodama poučavanja i osposobljavanja te potrebama tržišta rada.

Učenje u stvarnim radnim uvjetima

4. Učenje bi se u velikoj mjeri, barem pola trajanja naukovanja, trebalo odvijati na radnome mjestu. To bi trebalo uključivati priliku da se dio takve prakse odradi u inozemstvu.

Plaća i/ili naknada

5. Naučnici bi trebali primati plaću i/ili naknadu u skladu s nacionalnim ili sektorskim zahtjevima ili kolektivnim ugovorima, ako postoje, te uzimajući u obzir podjelu troškova između poslodavaca, naučnika i javnih tijela.

Socijalna zaštita

6. Naučnici bi trebali imati pravo na socijalnu zaštitu, uključujući nužno osiguranje u skladu s nacionalnim zakonodavstvom.

Radni, zdravstveni i sigurnosni uvjeti

7. Radno mjesto domaćin trebalo bi biti u skladu s relevantnim propisima o uvjetima rada, posebice sa zakonodavstvom o zdravlju i sigurnosti na radu.

Kriteriji za okvirne uvjete

Regulatorni okvir

8. Trebao bi se uspostaviti jasan i usklađen regulatorni okvir temeljen na pravednom i ravnopravnom partnerstvu, među ostalim na strukturiranom i transparentnom dijalogu svih relevantnih dionika. To može uključivati postupke akreditacije za poduzeća i radna mjesta koja nude mjesta za naukovanje.

Uključenost socijalnih partnera

9. Socijalni partneri, među ostalim i na sektorskoj razini, trebali bi biti uključeni u osmišljavanje programa naukovanja, upravljanje tim programima i njihovu provedbu, u skladu s nacionalnim sustavima industrijskih odnosa te praksama u obrazovanju i osposobljavanju.

Potpora poduzećima

10. Financijska i/ili nefinancijska potpora trebala bi se pružati, posebice malim i srednjim poduzećima te mikropoduzećima, na temelju podjele troškova između poslodavaca, naučnika i javnih tijela, čime bi naukovanja za poduzeća bila troškovno učinkovita.

Fleksibilni putevi učenja i mobilnost

11. U zahtjevima za dobivanje mjesta za naukovanje trebalo bi se uzeti u obzir relevantno informalno i neformalno učenje. Naukovanje bi trebalo voditi prema nacionalno priznatoj kvalifikaciji u skladu s Europskim kvalifikacijskim okvirom¹⁸ te bi trebalo otvoriti i druge prilike za učenje, među ostalim na razini visokog obrazovanja i osposobljavanja, te prilike za razvoj karijere. Transnacionalna mobilnost naučnika trebala bi biti sastavnica kvalifikacija stečenih naukovanjem.

Profesionalno usmjeravanje i osvještavanje

12. Tijekom naukovanja naučnicima bi trebalo omogućiti profesionalno usmjeravanje, mentorstvo i potporu kako bi se postigli uspješni rezultati i smanjio broj odustajanja. Naukovanje treba promicati aktivnostima za osvještavanje.

Transparentnost

13. Transparentnost ponuda za naukovanje i pristup tim ponudama u državama članicama i između njih treba osigurati uz potporu javnih i privatnih službi za zapošljavanje te, prema potrebi, uporabom alata Unije kao što je EURES.

Osiguranje kvalitete i praćenje osoba s s diplomom

14. Trebalo bi uspostaviti metode osiguranja kvalitete u skladu s Europskim referentnim okvirom za osiguranje kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju¹⁹, među ostalim valjanu i pouzdanu procjenu rezultata učenja. Trebalo bi osigurati i praćenje zapošljavanja i napretka u karijeri naučnika.

¹⁸ SL C 189/15

¹⁹ SL C 155, 8.7.2009., str. 1.

Provedba na nacionalnoj razini

Radi provedbe ove Preporuke države članice bi trebale:

15. promicati aktivno uključivanje socijalnih partnera u osmišljavanje programa naukovanja, upravljanje tim programima i njihovu provedbu, u skladu s nacionalnim sustavima industrijskih odnosa te praksama u obrazovanju i osposobljavanju,
16. uključiti relevantne provedbene mjere u nacionalne programe reformi u okviru europskog semestra,
17. uzeti u obzir ovaj okvir pri upotrebi financijskih sredstava Europske unije i instrumenata kojima se podupiru naukovanja.

Komisija bi trebala pružiti nužnu potporu, među ostalim sljedećim aktivnostima:

Pomoćne službe

18. razvojem niza pomoćnih službi za razmjenu znanja, umrežavanje i uzajamno učenje kako bi se državama članicama i relevantnim dionicima pomoglo pri provedbi sustava naukovanja u skladu s ovim okvirom;

Osvješčivanje

19. promicanjem izvrsnosti i privlačnosti naukovanja informativnim kampanjama kao što je Europski tjedan vještina stečenih u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju;

Financiranje

20. potporom provedbi ove Preporuke putem relevantnih financijskih sredstava Unije, u skladu s relevantnom pravnom osnovom;

Daljnje postupanje

21. praćenjem provedbe ove Preporuke uz potporu tripartitnog Savjetodavnog odbora za strukovnu izobrazbu, na temelju mehanizama izvješćivanja u okviru europskog semestra;
22. izvješćivanjem Vijeća o provedbi okvira u roku od tri godine od dana njegova donošenja.

Sastavljeno u Bruxellesu

*Za Vijeće
Predsjednik*